

14 JUNI 1958

VERTROUWELIJK

MAANDOVERZICHT

No 5 1958

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

V E R T R O U W E L I J K

Maandoverzicht no. 5 - mei '58

Tijdvak 1-5-1958 - 31-5-1958.

I N H O U D

I. <u>Communisme Internationaal.</u>	blz. 1 - 9
De tegenstelling Moskou/Belgrado.....	1 - 2
Het Sowjet-Russische offensief tegen het "revisionisme"; "Prawda"-artikel van B. Ponomarjow.....	2
Het Chinese partijdagblad te Peking gaat het verst in de stel- lingname tegen de Bond van Joegoslavische Communisten.....	2 - 4
De Kominform-resolutie van 1948 contra Belgrado "principiëel" gefundeerd geacht.....	3 - 4
Scherp antwoord van de Joegoslavische "Kommunist" aan de Chinese partijleiding.....	4 - 5
Principiële veroordeling van het Zuidslavische partij- program door het VIIIste Chinese partij-congres.....	5 - 6
Mogelijke beweegredenen voor en gevolgen van het weer opgerakelde geschil.....	6 - 9
II. <u>Activiteiten van de CPN en haar hulporganisaties.</u>	9 - 32
Eigen orgaan van de CPN-oppositie "De Brug".....	9
Wagenaar: Oppositie blijft communistisch en anti-revisionistisch	9 - 10
"Oude partijgenoot" verwijt De Groot vroegere oppositie in de CPH.....	11 - 12
De omvang van de huidige oppositie.....	12 - 13
Geringe reactie van "De Waarheid" op de verschijning van "De Brug".....	13 - 14
Partijbestuurszitting (31 mei en 1 juni) kondigt tegenmaatregelen aan.....	14
De "Prawda" ondersteunt met een artikel van de dagelijks bestuurder Joop Wolff het standpunt van de CPN.....	15 - 16
Stellingname van CPN tegen de "dictatuur van De Gaulle" in Frankrijk.....	16 - 17
De verliezen van de CPN bij de jongste raadsverkiezingen.....	18 - 22

<u>Mantelorganisaties: NVR-campagne tegen raketbases ont- wikkelt zich langzaam.....</u>	22 - 23
CPN-partijbestuur spoort aan tot verhoogde petitionnements- activiteit in juni.....	22
Internationale (regionale) coördinatie van de communistische vredesacties beoogd; multilateraal partijberaad over de moge- lijkheid daartoe op 4 en 5 maart te Luxemburg.....	23 - 24
Congres voor ontwapening en internationale samenwerking in juli a.s. te Stockholm.....	24 - 25
IVe Congres van de Internationale Democratische Vrouwen Federatie te Wenen; NVB-actie ter financiële ondersteuning.	25 - 26
Internationaal Auschwitz-comité vergaderde eind mei te Amsterdam.....	26 - 27
Delegatie van "Nederland-USSR" in de Sowjet-Unie; contact met "Georgiërs van Texel".....	27 - 28
<u>Vakbeweging: Vierde congres van de ABT/EVC heeft de oude leiders geroyeerd.....</u>	28 - 29
Groep Reuter procedeerde in kort geding succesvol tegen be- stuurders van de "contact-commissie".....	29 - 30
EVC-brief en -brochure tegen de "scheurmakers".....	30 - 31
5e EVC-congres begin november 1958.....	31 - 32
Zwakke internationale positie van EVC-verbondsbestuur.....	31 - 32

III. Overige Groeperingen. 32 - 35

De Pacifistisch Socialistische Partij verwerft 17 raads- zetels.....	32
Te verwachten gedragslijn van de PSP; mogelijke raakpunten voor een eventuele samenwerking met CPN-raadsleden.....	32 - 35

IV. Activiteiten van Indonesiërs etc. 35 - 36

Aantal Indonesische studenten verlaat Nederland.....	35
Ambonezen in Nederland willen repatriëren.....	35
Uitbreiding van de culturele uitwisseling met de Chinese Volksrepubliek.....	36

Geen stakingen.

Agenda.

* * *

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL.

De politieke tweedracht in de wereld van het communisme.

Na het afsluiten van het vorige Maandoverzicht hebben de politieke tegenstellingen tussen Moskou en zijn aanhang en Belgrado zich aanzienlijk verscherpt. Het lijkt er op alsof Tito en de zijnen in "ideologische quarantaine" zijn geplaatst. Zoals bekend vormde het op 14 maart 1958 gepubliceerde Joegoslavische ontwerp-partijprogramma de aanleiding tot een scherpe woordenstrijd, die door de aanval in de Moskouse "Kommunist" op 18 april openbaar werd. Tevoren had het Kremlin de Bond van Joegoslavische Communisten in een brief dd. 5 april reeds onder druk gezet. Daarin werd aangekondigd dat geen Sowjet-partijdelegatie naar het komende Joegoslavische partijcongres zou worden gezonden tenzij het ontwerp-programma grondig gewijzigd zou worden. Een démarche op 15-4-58 van de Joegoslavische Ambassadeur in Moskou, Micunowitsj, bij Chroestsjow had kennelijk geen succes.

De Joegoslavische "Kommunist" van 18 april maakte een aantal wijzigingen in de tekst van het oorspronkelijke ontwerp-programma bekend, die merendeels van niet-fundamentele aard zijn. Moskou was met deze veranderingen tevoren op de hoogte gesteld. Desondanks ging het agressieve hoofdartikel in de Moskouse "Kommunist", op dezelfde dag bekend geworden, daar stilzwijgend aan voorbij. Een dag later maakte de Joegoslavische pers de tekst bekend van het hiervoren vermelde waarschuwendende Sowjet-schrijven van 5 april aan het adres van Joegoslavië. Tito had de hem door Moskou toegeworpen handschoen opgeraapt.

Het 7e partijcongres, van 23 tot 27 april te Ljubljana gehouden, heeft inmiddels aangetoond, dat de Zuidslavische leiders hun inzichten geenszins hebben verbloed, ofschoon er kennelijk tegen gewaakt werd openlijk de strijdgeest tegen Moskou aan te wakkeren. Zoals bekend hebben vooral Rankowitsj en Kardelj, meer dan maarschalk Tito zelf, de politieke standpunten van Belgrado scherp uiteengeset.

Kardelj verklaarde o.m. dat Joegoslavië er geen behoefte aan heeft van wie dan ook een brevet van bekwaamheid in het handhaven van de ware marxistisch-leninistische leer te ontvangen. Het waarachtige socialistische internationalisme voltrekt zich niet door middel van de ijzeren discipline der monolitische statengroepering maar door het vrije contact met alle in principe gelijk gezinde progressieve stromingen in en buiten de socialistische landen. Zij die het ontwerp-

program bekritisieren zijn, volgens Kardelj, ver bezijden de waarheid wanneer zij beweren dat Joegoslavië's houding op een aarzeling tussen socialisme en kapitalisme duidt.

Op het congres hebben Tito en Rankowitsj beiden mede gewaarschuwd tegen een te liberaal optreden ten opzichte van ideologische afwijkingen van sommige Zuidslavische communisten. De dwalingen van Djilas werden ook hierbij nog eens fel gelaakt. Ze waren in het ontwerp-partij-program reeds kritisch behandeld.

Het congres heeft het Joegoslavische ontwerp-program op 26 april unaniem aanvaard.

Tegen het revisionisme.

In de "Prawda" van 28 april jl. publiceerde B.Ponomarjow, hoofd van de afdeling buitenlandse politiek en internationale verbindingen van het centraal comité van de CPSU, een uitvoerig artikel van ideologisch karakter. Op zijn beurt kenmerkte hij het revisionisme als het hoofdgevaar. Het zich daartegen teweer stellen was, volgens Ponomarjow, tezelfdertijd strijden tegen dogmatisme en sectarisme, waarvan de aanhangers de nationale eigenaard onvoldoende respecteren. De dogmatici en de sectariërs tonen zich z.i. onbekwaam in het scheppend toepassen van de marxistisch-leninistische theorie.

De hoofdstrekking van dit "Prawda"-artikel is nochtans anti-revisionistisch, hetgeen begrijpelijk is nu de voornaamste aanvallen worden gericht tegen het Joegoslavische "revisionisme". De onvriendelijkste bejegening van Belgrado kwam tot dusver niet in de partijpers der Sowjet-Unie maar in die van communistisch China voor. Het te Peking verschijnende "Volksdagblad" van 5 mei deed Tito en zijn partij de felste verwijten in een artikel onder de kop "Het hedendaagse revisionisme behoort veroordeeld te worden". ("Prawda" en "Neues Deutschland" namen dit betoog in extenso over en andere partijdagbladen, o.m. "l'Humanité" en "De Waarheid", brachten meer of minder uitvoerige uittreksels).

Volgens het Chinese partijdagblad voldoet het door de Joegoslavische revisionisten voorgestelde program precies aan de wensen van de imperialisten, in het bijzonder van die uit Amerika. In het Joegoslavische ontwerp-program is het revolutionaire proletarisch internationalisme vervangen door een reactionair burgerlijk nationalisme. In plaats van de staatstheorie van Marx en Lenin propageren de Joego-

slaven de reactionaire theorie van de "boven de klassen" staande staat, aldus de officiële spreekbuis van de Chinese C.P.

De Chinese communisten verwijten Tito en zijn volgelingen in hetzelfde artikel zich tegenover de "Verklaring van de 12 communistische partijen", van november 1957, te hebben geplaatst. De Joegoslaven, zo gaat het voort, beweren dat "de groeiende stroom van staatskapitalistische tendenzen in de kapitalistische wereld het duidelijkste bewijs is, dat de mensheid onweerstaanbaar en langs de meest verschillende wegen het tijdperk van het socialisme binnentreedt".

Deze voorstelling van zaken kan, zo gaat het verder, alleen maar herinneren aan de revisionistische leer van het "evolutionaire socialisme" van Karl Kautsky. Het blad zegt dat de resolutie van het Informatiebureau der Communistische Partijen van 1948 in de grond van de zaak correct was, maar dat toen fouten zijn gemaakt in de behandeling van de kwestie. (Bij dit laatste wordt gedoeld op de tweede Kominform-resolutie van 1949).

Ten tijde van de Hongaarse gebeurtenissen in november 1956 hadden Tito en zijn medestanders, volgens de Chinese auteurs van het Volksdagblad-artikel, getracht de eenheid in het socialistische kamp te verstoren onder het voorwendsel van "oppositie tegen het stalinisme". Verder wordt gememoreerd, dat de Joegoslavische leiders tijdens de Hongaarse contra-revolutie steun hadden verleend aan Imre Nagy. Het nieuwe partijprogramma zou een stap in dezelfde richting zijn, volgens deze persstem uit Peking.

Tot nu toe is de Chinese communistische partij het verst gegaan in haar stellingname tegen Zuidslavië. Het politiek meest onverzoenlijke element is wel de principiële adhaesie-betuiging aan de inhoud van de Kominform-resolutie van 1948.

Het gehele artikel is agressief van toon met hier en daar op niet onbelangrijke punten als bijvoorbeeld de betekenis van de dictatuur van het proletariaat - incorrecte weergave van het huidige Joegoslavische standpunt. Inhoud en strekking van de beschouwing vormen een flagrante tegenstelling met de "honderd bloemen"-theorie, die de Chinese partijleiding nog in het voorjaar van 1957 aanhing om haar vrij spoedig daarna weer te vervangen door de vroegere methoden van vervolging van tegenstanders, die zich door Mao's "liberaal" geluid uit hun politieke tent hadden laten lokken.

Belgrado antwoordt Peking.

De Joegoslavische "Kommunist" (9-5-58) heeft de Chinezen van repliek gediend met een zakelijk gesteld, doch kennelijk van innerlijke verontwaardiging vervuld artikel. Met de feiten wordt de aandacht van de auteurs van het artikel in het Chinese "Volksdagblad" gevestigd op vele door hen gepleegde tekstvervalsingen, op klakkeloos herhaalde discriminaties, op scheve voorstelling van partijgebeurtenissen uit het verleden en het onverantwoordelijk stemmen maken tegen "non-conformisten", waartoe de Joegoslavische communisten zich met trots zeggen te rekenen.

Het theoretische partijorgaan van de Bond van Joegoslavische Communisten heeft zich in zijn antwoord respectievelijk bezig gehouden met de Kominform-resoluties van 1948 en 1949. Het is, volgens het artikel, geen toeval dat de Chinese pers opnieuw verwees naar de eerste Kominform-resolutie en haar zodoende tot nieuw leven wekte.

De Joegoslavische "Kommunist" beschuldigt op zijn beurt het Chinese "Volksdagblad" ervan de ondertekenaars van de eerste Kominform-resolutie tegen Zuidslavië (1948) op lichtvaardige wijze te willen rehabiliteren. Met naam en toenaam geeft "Kommunist" te dien aanzien een opsomming van het "roemloos of tragisch einde" van 12 der 17 ondertekenaars van deze resolutie. De Chinese schrijvers hebben volgens het tijdschrift te Belgrado vergeten dat de internationale arbeidersklasse wel degelijk weet wie de schuldigen zijn geweest aan het onheuse optreden tegen Joegoslavië in 1948 en later.

Voorts maakt Belgrado er gewag van dat Peking wederom de partijleiding tracht te scheiden van de gewone leden. De tweede Kominform-resolutie (van 1949) sprak niet van de "leidende groep" doch van de "leidende klik" van de Bond van Joegoslavische Communisten. In het "Volksdagblad" hebben de Chinese auteurs thans hetzelfde gedaan en zijn de aanduiding "kameraad" voor Tito's naam weggelaten, hetgeen ook in de tweede, door de Chinezen "onjuist" geachte Kominform-resolutie van 1949 het geval was.

Het huidige "Kommunist"-artikel van 9 mei jl. zegt uitdrukkelijk, dat Joegoslavië de "Verklaring van de 12 communistische partijen" niet ondertekende, omdat het niet accoord gaat met haar scherp omschreven stellingen. In het verweer van Belgrado wordt er nog eens aan herinnerd, dat reeds in december 1957 te Brioni op het 9e Plenum van de Bond van Joegoslavische Communisten stelling werd genomen tegen

de verklaring van de twaalf socialistische landen. Waarom, zo vraagt de Joegoslavische "Kommunist" zich af, moet juist thans tegen dit standpunt een "ideologische" kruistocht worden gehouden? Zuidslavië, aldus verzekert het tijdschrift nogmaals, ondertekent niets waarvoor het niet zelf kan in staan. Socialistisch Joegoslavië houdt vast aan de beginselen van gelijkheid, vrijwilligheid, vrijheid van inzicht en waarachtig socialistisch internationalisme, niet misvormd door enig monopolisme.

Het artikel in het "Volksdagblad" te Peking vertegenwoordigt, aldus het verweer van Belgrado, het summum van de "kritiek", die de laatste jaren op de Bond van Joegoslavische Communisten werd geoefend. Veelbetekenend vraagt "Kommunist" zich tenslotte af wat het oogmerk en de rol van deze Chinese publicatie kunnen zijn en welke consequenties het zich daarin weerspiegelende beleid kan meebrengen voor het internationale socialisme.

Uitspraak Chinese C.P.

De aanval op Belgrado in het officiële partij-orgaan van de Chinese communistische partij blijkt achteraf de voorbode te zijn geweest van een beslissing die werd genomen op de tweede voltallige zitting van het VIIIste Chinese partijcongres, dat vrijdag 23 mei in Peking zijn slotzitting hield. Daar werd met instemming kennis genomen van de "Verklaring der 12 communistische partijen" en van het Vredesmanifest, beide in nov. 1957 te Moskou ondertekend. Het Chinese partijcongres heeft eenstemmig een resolutie aangenomen, die het program van de Bond van Joegoslavische Communisten, dat op het VIIe congres van deze Bond werd aangenomen, scherp bekritiseert. De resolutie kwalificeert dit program als door en door anti-marxistisch en als een essentie van het hedendaagse revisionisme.

Beweegredenen en gevolgen.

De vraag naar de herkomst van de internationaal verbreide communistische aanvallen op het partijbewind van Tito heeft tot velerlei veronderstellingen aanleiding gegeven. Sommige commentators in het Westen betwijfelen of Chroestsjow dit offensief heeft geëntameerd of zelfs gewild. In die hypothese past de mogelijkheid dat de eerste partijsecretaris, die nu tevens Sowjet-premier is, nog steeds te kampen zou hebben met een invloedrijke groepering in

eigen land, waartoe partijfiguren als Soeslow en Pospelow, beiden secretaris van het centraal comité der CPSU, zouden behoren. Pospelow keerde zich op 23 april in een herdenkingsrede te Moskou n.a.v. de 88ste geboortedag van Lenin wel tegen het ontwerp-program der Joegoslaven, doch Chroestsjow deed in feite hetzelfde begin mei in een rede voor het Centraal Comité der CPSU. Hij sprak, zonder Zuidslavië rechtstreeks te noemen, over "renegaten, revisionisten en reformisten van de uiteenlopendste soort, die zich als verdedigers en zelfs als leiders van de arbeidersklasse aandienen".

Een andere veronderstelling is, dat Chroestsjow zijn standpunt ten aanzien van de moeilijkheden, die de verwezenlijking van de "dé-stalinisatie"-besluiten van het XXste CPSU-congres van februari 1956 met zich bracht, eigener beweging heeft gewijzigd. Dit lijkt niet onwaarschijnlijk gezien een recente uitspraak van Chroestsjow, dat de Joegoslaven in de Hongaarse kwestie een laakbare houding hadden aangenomen.

Een derde hypothese gaat er van uit, dat Peking, ontevreden over de eigen positie en de behartiging van haar nijpende economische belangen door de Sowjet-Unie, aan Moskou politiek de voet zou hebben dwars gezet, Voor deze veronderstelling zou alweer iets te zeggen zijn, indien men overweegt, dat de Chinese C.P. tot dusver de meest principieel-agressieve houding tegen Belgrado heeft aangenomen.

De relaties van staat tot staat.

Sedert het nieuwe anti-Joegoslavische offensief werd geopend hebben zich uiteenlopende en soms tegenstrijdige verschijnselen voorgedaan, die het moeilijk maken een scherp omlind beeld te geven van de verhoudingen tussen het Sowjet-blok en Joegoslavië.

Maarschalk Chen Yi, China's minister van buitenlandse zaken, verklaarde in een onlangs te Peking verleend interview aan een groot Hamburgs dagblad, dat de geschillen met Zuidslavië van "zuiver ideologische" aard zijn en dat gebeurtenissen als de breuk van het Sowjet-blok met Joegoslavië in 1948 zich niet zullen herhalen.

Inmiddels was de regering te Belgrado op 11 mei - twee uur nadat president maarschalk Worosjilow van de Sowjet-Unie als gast in de Joegoslavische hoofdstad had moeten aankomen - genoodzaakt mede te delen dat het bezoek was afgelast. Zelf heeft maarschalk Tito afgezien van een bezoek aan Polen, dat op 29 mei zou plaats vinden. Warschau heeft

zich, ofschoon het welhaast onvermijdelijk de politieke lijn van Moskou moest volgen, tegenover de kameraden in Joegoslavië geenszins onheus gedragen. Zoals bekend bleef slechts de Poolse "waarnemer" op het pas gehouden Joegoslavische partijcongres toen de andere waarnemers uit het Sowjet-blok uit protest waren weggelopen.

Kort voordat het partijcongres der Joegoslaven te Ljubljana een aanvang nam, nl. op 19 april, kwamen er uit de Sowjet-Unie telegrafische gelukwensen aan de tot president herbenaemde maarschalk Tito. De felicitatie van de Sowjet-president maarschalk Worosjilow werd terstond door Belgrad bekend gemaakt.

Partijsecretaris Chroestsjow heeft van zijn kant blijkbaar eerst de afloop van het Joegoslavische partijcongres afgewacht en pas op 27 april zijn telegrafische gelukwens aan de maarschalk doen verzenden, een politiek opmerkelijke "vertraging". Het werd daags na de datum van verzending, nl. op 28-4-58, door Belgrado gepubliceerd terwijl Moskou er voorlopig over bleef zwijgen. De zaak wordt politiek nog interessanter nu gebleken is, dat Tito tot 5 mei wachtte vooraleer hij partijsecretaris Chroestsjow telegrafisch dank zegde voor zijn gelukwens. Pas in de voor het binnenland bestemde uitzending van radio Moskou, op 7 mei, werd de telegramwisseling Chroestsjow/Tito bekend gemaakt. Op die dag eindigde juist een tweedaagse zitting van het centraal comité van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie.

Chroestsjow heeft op 25 mei wederom een felicitatie aan maarschalk Tito gericht, ditmaal n.a.v. diens 66ste verjaardag.

In het bijzonder dreigen thans de relaties van staat tot staat door economische sanctie-maatregelen van Moskou tegen Belgrado in het gedrang te komen. Zoals bekend had de USSR in 1956 bij de oplopende politieke spanning tussen beide landen reeds toegezegde Sowjet-credieten uitgesteld. Momenteel heeft de Sowjet-Unie eenzijdig besloten een lening aan Joegoslavië van niet minder dan 1,1 miljard gulden (voor de opbouw van industriële projecten) voor de duur van vijf jaar op te schorten. De regering te Belgrado heeft daartegen op 30 mei in Moskou geprotesteerd. Zij acht de Russische handelwijze in strijd met de regels van de internationale betrekkingen aangezien er terzake geldige overeenkomsten bestaan. Belgrado heeft inmiddels al erkend dat er voor het land zekere economische moeilijkheden uit zullen voortvloeien. Zuidslavië zou van zins zijn van de Sowjet-Unie schadevergoeding te eisen.

Een politiek van economische afpersing jegens het Tito-regime zou voor de Sowjet-Unie weleens minder voordelig kunnen uitpakken. Moskou heeft er voor de toekomst stellig belang bij met haar buitenlandse politiek juist alle staten vertrouwen in te boezemen, die geheel of ten dele hebben afgerekend met het kolonialisme. Speciaal op het punt van het respecteren hunner pas verworven nationale soevereiniteit zijn deze staten zeer gevoelig. De thans weer slechter geworden relatie tussen de USSR en Zuidslavië kan een zodanig vertrouwen in de hiervoren geschetste Sowjet-politiek verminderen. De tegenwoordige houding van Sowjet-Rusland jegens Joegoslavië kan immers twijfel doen rijzen aan de Sowjet-bedoelingen in het algemeen. In dit verband is het wel interessant dat president Nasser van de Verenigde Arabische Republiek na zijn bezoek aan de Sowjet-Unie - die hem glorieus ontving - en kort na het Joegoslavische partijcongres een staatsbezoek aan Zuidslavië heeft geannonceerd. De Egyptische staatsman toont hiermede ten aanzien van Moskou een zekere distantie te willen bewaren.

De wederom ingetreden verslechtering van de partij-politieke betrekkingen tussen de Sowjet-Unie en Joegoslavië kan op enige wijze ook haar terugslag vinden in de houding van India. De Sowjet-Russische leiders hebben zich juist in economisch opzicht voor dit land bijzonder ingespannen. Premier Nehroe van India, die in de afgelopen jaren evenals president Nasser op staatsniveau met president Tito nauwe relaties onderhield, voerde enige weken geleden te New Delhi het woord. Hij zeide o.m. zich niet te willen mengen in de tegenstelling tussen Joegoslavië en andere communistische landen en achtte het niet zijn zaak uit te maken wie hier gelijk of ongelijk heeft. In het algemeen bezien kwam het hem voor, dat het Joegoslavië als een vergrijp wordt aangerekend de internationale partijlijn niet volledig te hebben gevolgd. Terwijl er, zo zei hij, niet zo lang geleden nog "honderd" bloemen in de communistische tuin mochten bloeien worden nu vele ervan als te wieden onkruid beschouwd.

* * *

HOOFDSTUK II - ACTIVITEITEN VAN DE CPN EN HAAR HULPORGANISATIES.

Eigen orgaan van de oppositie verschenen.

Het eerste nummer van het door de CPN-oppositie aangekondigde eigen orgaan is half mei 1958 verschenen. Het blad heet "De Brug" - "Maandblad voor Vrede en Socialisme". Het staat onder redactie van Henk Gortzak. De abonnementsprijs bedraagt f 0,40 per maand; f 2,25 per half jaar en f 4,50 per jaar. Als redactie- en administratie-adres wordt vermeld: Lutmastraat 135^{III} te Amsterdam, op welk adres woonachtig is Sjef Pieters, de voorzitter van de EVC-bond voor kantoorbedienden. Diens echtgenote Mevr. C.P. Pieters-Mulder behartigt de financiële belangen van de oppositiegroep.

Het eerste nummer bevat zestien pagina's en is typografisch goed verzorgd en op prima papier gedrukt. Het bevat bijdragen o.a. van Gerben Wagenaar, Henk Gortzak, Bertus Brandsen en Bertus van der Heul.

Uit de inhoud van "De Brug":

In het eerste artikel, onder de titel "Waarvoor wij staan" geeft Gerben Wagenaar antwoord op de vraag, wat de oppositie met de uitgave van het blad wil bereiken. Wij willen, aldus Wagenaar, komen tot een beter voor zijn taak berekende CPN. Om dit te bereiken is het uitgesloten zich neer te leggen bij de besluiten van de groep De Groot, die in de partijleiding domineert en alle besluiten sterk beïnvloedt. Door voorlichting, discussies en strijd moet een brug worden geslagen, die de weg naar een sterkere partij zal openen. Vandaar de naam van het blad.

Eens te meer ontkent Wagenaar, dat de meningsverschillen betrekking zouden hebben op de kernpunten van de partijpolitiek of iets te maken zouden hebben met de doeleinden van de communistische partij. Wij zijn en blijven, aldus Wagenaar, communisten en staan op het standpunt van de klassenstrijd. Wij zijn geen revisionisten. Onze strijd gaat er om de CPN in staat te stellen beter haar leidinggevende functies te kunnen vervullen. De groep De Groot heeft er een soort strafoompagnie van gemaakt met de discipline van een sergeant-majoor instructeur.

Betreffende het standpunt van de oppositie ten opzichte van de Sowjet-Unie en de internationale politieke vraagstukken schrijft Wagenaar o.m.:

"Wij ontkennen niet de grote en beslissende resultaten, bereikt tijdens de opbouw van het socialisme in de Sowjet-Unie, in China en elders. Wij zijn voor de internationale solidariteit met de socialistische machten en in het bijzonder met de Sowjet-Unie. Wij zijn tegen Foster Dulles en Speidel, tegen raketbases in ons land en voor het verbod van atoomwapens".

"De Brug" zal ook niet-communisten de gelegenheid geven over de "allesbeheersende vraagstukken" als vrede, de strijd tegen raketbases en de strijd tegen de nazi-wehrmacht te schrijven. Een gehele pagina van het blad is besteed aan een opwekking tot deelname aan de acties tegen raketbases in Nederland en voor stopzetting van de proeven met atoomwapens.

De oppositie niet revisionistisch.

Tegen de ingebrachte beschuldiging van "revisionisme" verweert Wagenaar zich in "De Brug" door er op te wijzen, dat De Groot de verklaring van de 12 socialistische landen van november 1957 te eigen behoeve op onjuiste wijze interpreteert. Wagenaar vestigt er de aandacht op dat, hoewel in deze verklaring het revisionisme het grootste gevaar genoemd wordt, van het dogmatisme en sectarisme gezegd wordt dat deze in een bepaalde ontwikkelingsperiode van deze of gene partij ook tot het grootste gevaar kunnen worden.

Wagenaar trekt hieruit de conclusie dat deze verklaring in het geheel niet bedoeld is als een wonderrecept, geschikt voor iedere communistische partij, ongeacht de concrete omstandigheden. De Groot mag dan al proberen met deze bewering een gunstige indruk op de zusterpartijen te maken: revisionisten - zo stelt Wagenaar - zijn wij niet, waren wij niet en worden we evenmin, hoezeer onze tegenstanders dat zal verdrieten.

Aanval op Paul de Groot in "De Brug".

De inhoud van dit eerste nummer van "De Brug" is begrijpelijker wijze grotendeels afgestemd op de verdediging van het eigen standpunt tegen de beschuldigingen van de partijleiding. Aan aanvallen op Paul

de Groot ontbreekt het daarbij niet. Voor dit laatste heeft het tijdschrift het woord gegeven aan "een oude partijgenoot". Deze verwijst naar een uitspraak van Paul de Groot in een kadervergadering te Amsterdam op 23 maart 1958, nl. dat de oudere partijgenoten de jongeren moeten inlichten over de partijgeschiedenis. Aan deze wenk heeft de "oude partijgenoot" nu in "De Brug" gevolg gegeven door de rol van Paul de Groot als opposant tegen het toenmalige partijbestuur in de jaren 1925 - 1930 te belichten.

Met E. Timmer en P.J. Schmidt werkte De Groot toen volgens de "oude partijgenoot" mede aan een onder de naam "Eenheid" verschijnend blaadje waarin bij herhaling scherpe aanvallen op het partijbestuur van de toenmalige CPH werden gelanceerd. Hierin schreef De Groot o.m. op 11 juli 1927: "Het groepje dilettanten en zonderlingen, die de leiding vormen van de zich noemende en schrijvende Hollandse sectie van de Communistische Internationale heeft dus de bons gekregen van de leiders der zich eveneens noemende en schrijvende revolutionaire vakcentrale het NAS"(Nationaal Arbeids Secretariaat). Aan het adres van het toenmalige CPH-partijbestuur en van de krant (De Tribune) richtte De Groot de volgende vriendelijke woorden:

"Lieve mensen, doet geen moeite, niemand vertrouwt U, niemand heeft behoefte aan Uw kritiek, noch aan Uw sympathiebetuigingen. Sneevliet heeft U gebruikt en werpt U thans in de hoek. Vecht Uw zaakje met hem uit, of loop voor ons part naar de bliksem. In de "Eenheidshoek" is voor U slechts walging aanwezig".

Dit, zo voegde de "oude partijgenoot" er aan toe, vond het lid van de CPH, Paul de Groot, geoorloofd te schrijven in een tijd dat hij meningsverschillen met de partijleiding had. Hij spuide dit anti-communistische geschrijf in een blaadje, waaraan ook trozskisten en lieden, die later openlijk in dienst van de Engelse geheime dienst zouden blijken te staan medewerkten. En deze man acht het nu opnieuw geoorloofd een aantal vooraanstaande partijgenoten, met wie hij meningsverschillen heeft, te belasteren. Alleen gebruikt hij daarvoor nu de officiële partijpers en de vergaderingen van de CPN.

Het is dezerzijds niet bekend uit welk of uit wiens archief deze "oude partijgenoot" heeft geput.

Verdere activiteiten van de oppositie.

Met afwisselend succes heeft de oppositie-groep getracht haar aanhang in het land te versterken.

In Hilversum trad Henk Gortzak op als spreker in een door de plaatselijke oppositie belegde 1 mei-vergadering, welke naast de officiële bijeenkomst van de CPN-afdeling werd gehouden.

Ook hield de oppositie een zgn. "Werkersvergadering" op 29 april in "Bellevue" te Amsterdam, waar Gerben Wagenaar voor ongeveer 100 à 120 genodigden sprak.

De in Wagenaars toespraak aangevoerde argumenten blijken voor het grootste gedeelte te zijn herhaald in "De Brug". Gerben Wagenaar ontkende, dat de illegale partijleiding zich aan de Londense regering onderworpen had en verkondigde andermaal nadrukkelijk, dat de oppositie er niet aan dacht een tweede communistische partij op te richten. Hij onthulde, dat een gedeelte van het partijbestuur kort vóór het congres van 1956 een bespreking heeft gehad met een Franse "kameraad", die in opdracht van de CPSU naar Nederland was gekomen. Deze zou toen scherpe kritiek hebben gehad op de manier waarop in de CPN het democratisch centralisme werd toegepast. Daarom werd aan het congres voorgesteld een "adviesraad" te vormen. Hoewel dit voorstel werd aanvaard is deze raad nimmer bijeen geweest, aldus Wagenaar.

Op de vergadering werd verder gelegenheid gegeven tot discussie en het stellen van vragen. Wegens tijdsgebrek waren velen niet aan het woord gekomen, weshalve de vergadering op 6 mei werd voortgezet. Het aantal aanwezigen bedroeg toen circa 200.

De omvang van de oppositie.

Het is vocralsnog moeilijk een enigszins volledig beeld van de aanhang der oppositie-groep te verkrijgen. De uitslag van de in de afdelingen gehouden stemmingen over moties van vertrouwen in het partijbestuur bieden in dit opzicht een gering houvast. Slechts weinig partijleden kunnen, naar gebleken is, de moed opbrengen zich in de afdelingsvergaderingen openlijk uit te spreken. Toch konden in verscheidene van deze bijeenkomsten symptomen van twijfel worden waargenomen. De meeste sympathie voor Wagenaar-Gortzak c.s. komt uiteraard uit Amsterdam. De moties van vertrouwen in het partijbestuur kregen in verschillende Amsterdamse partij-afdelingen een niet te verwaarlozen aantal stemmen tegen.

Ook uit verschillende districten buiten Amsterdam kwamen berichten over het zich uitspreken van leden tegen De Groot en vóór de oppositie en over de onder CPN'ers gerezen twijfel. Verscheidene leden gaven te kennen niet voldoende te zijn ingelicht om een uitspraak te kunnen doen. Slechts enkele afdelingen stelden zich in meerderheid achter de oppositie.

Middelen van de oppositie-groep.

Door de oppositie worden steunlijsten uitgezet, waarop voor een willekeurig bedrag kan worden getekend. Voorts wordt gewerkt met zgn. steunbonnen ten bedrage van 10, 25, 35 en 50 cent. Opvallend is, dat deze bonnen in dezelfde waarden worden uitgegeven als de contributiezegels van de partij. Blijkbaar wordt verwacht, dat de ex-partijleden de oppositie met hetzelfde bedrag zullen steunen als zij voorheen aan de partij afdroegen.

Een andere bron van inkomsten kan voor de oppositie-groep gelegen zijn in de vergoedingen die de opposanten als lid van openbare lichamen ontvangen. Verwacht mag worden dat bijv. de Tweede Kamerleden Wagenaar, Gortzak, Brandsen en mevr. Lips een zelfde bedrag in de kas van de oppositie zullen storten als zij voorheen aan de partij moesten afdragen.

Reactie van de partij op het verschijnen van "De Brug".

Tot dusver is de partij vrijwel stilzwijgend aan de verschijning van "De Brug" voorbijgegaan. De enige officiële CPN-actie bestond in een artikel van Marcus Bakker in "De Waarheid" van 22 mei 1958, waarin deze gewaagt van de brug der zuchten. Hij verontschuldigt het uitblijven van commentaar op het verschijnen van "De Brug" met de opmerking de lezer niet in een bui van droefgeestigheid te hebben willen storten. Bakker meent, dat het niet toevallig was, dat Wagenaar en Gortzak in "De Brug" terugvielen op hun collega-revisionist Tito bij hun pogingen de CPN aan te vallen. Er bestond z.i. opvallend veel overeenkomst tussen hun optreden tegen de CPN en dat van Tito op internationaal terrein.

Zoals Tito zich daar in dienst stelt van de reactie en zijn aanval richt op de leidende rol van de Sowjet-Unie in het socialistische kamp, zo trachten Gortzak en Wagenaar ten dienste van de binnenlandse reactie, het breekijzer te zetten in de partij. Tito kreeg Amerikaanse

leningen, Gortzak kreeg Amerikaanse steun in de kolommen van onze "nationale" Yankee-pers, aldus Bakker.

"Vandaag toont Gortzak teruggekeerd te zijn tot zijn trotskistische verleden van de twintiger jaren, toen hij als jeugdlid deel uitmaakte van de Sneevlietleiding der toenmalige partij, die zo haar onzalige werk in de arbeidersbeweging verrichtte en het internationale communisme blameerde," stelt "De Waarheid" in dit artikel.

Tegenmaatregelen aangekondigd in partijbestuurszitting 31 mei - 1 juni.

Uit de schaarse reacties in "De Waarheid" op het verschijnen van "De Brug" mag niet worden afgeleid, dat Paul de Groot reeds met de oppositie heeft afgedaan. Waarschijnlijker is, dat hij zich over de wijze van verweer zorgvuldig heeft willen beraden en de tegenaanval nauwgezet heeft willen voorbereiden. Dat de tegenaanval niet zal uitblijven blijkt uit het besluit van het partijbestuur, genomen in zijn zitting van 31 mei en 1 juni, tot "een reeks maatregelen ter bestrijding van de laster die door de rechtse groep wordt verspreid en tot verdere ontmaskering van hun activiteit in het verleden en thans".

Deze maatregelen, zo verduidelijkt het partijbestuur, worden getroffen naar aanleiding van het schadelijk optreden van de rechtse groep tijdens de verkiezingscampagne.

Over de aard van deze maatregelen liet het partijbestuur zich nog niet uit. Getracht zal worden de door het optreden van de oppositie verloren gegane aanhangers terug te winnen.

Het partijbestuur bepaalde, dat de afdelingsbesturen een intensieve voorlichtingscampagne zullen organiseren ook onder die leden van de partij en lezers van "De Waarheid", die zich afzijdig hielden of bedankten.

Actie in de bedrijven.

Het uitblijven van acties van enige omvang in de bedrijven blijkt nog steeds een doorn in het oog van de partijleiding te zijn. Sinds enige tijd worden CPN-leden opnieuw geïnstrueerd om, koste wat het kost, tot actie in de bedrijven over te gaan. Er zijn tekenen, dat het partij-apparaat, belast met de organisatie van het bedrijfs-werk, dezer dagen een uitbreiding heeft ondergaan.

In zijn jongste zitting wekte het partijbestuur de afdelings- en districtsleidingen op veel aandacht te besteden aan het werk en de strijd in de vakbeweging, urgent o.a. met het oog op het tot stand brengen van de eenheid van actie. Om de belangrijkheid van dit werk te accentueren, deelde het partijbestuur mede maatregelen getroffen te hebben om daaraan vanuit het dagelijks bestuur van de CPN krachtig leiding te geven.

Standpunt van De Groot in de "Prawda" weergegeven.

In de "Prawda" van 23 mei 1958 verscheen een uitvoerig artikel over het conflict in de Nederlandse partij van de hand van Joop Wolff, lid van het dagelijks bestuur van de CPN, die sinds 24 december 1957 als correspondent van "De Waarheid" in Moskou vertoeft. Het partijdagblad bracht op 27 mei d.a.v. onder de kop "Belangwekkend artikel in 'Prawda': CPN gaat nieuwe opgang tegemoet", een uitvoerig uittreksel van Joop Wolff's bijdrage aan het officiële partij-orgaan der CPSU.

Waar Wolff bekend staat als trouw aanhanger van Paul de Groot, is het begrijpelijk dat in het artikel uitsluitend de zienswijze van de groep De Groot wordt weergegeven omtrent het conflict in de partijleiding. Het is niet onwaarschijnlijk dat Wolff over de inhoud van het artikel schriftelijk instructies van Paul de Groot heeft gekregen of met deze vooraf overleg heeft gepleegd.

Het artikel verschaft geen nieuwe feiten omtrent de oorsprong en de ontwikkeling van het conflict in de partijleiding. Wel valt op, dat stilzwijgend aan de door De Groot ten aanzien van de opposanten gelanceerde verdachtmakingen betreffende hun optreden in de bezettingstijd wordt voorbijgegaan.

De Groot beschuldigde de vroegere illegale partijleiding o.m. in de partijbestuurszitting van 2 en 3 april van welk bestuur Wagenaar, Reuter en Brandsen nog deel uitmaakten - ervan in de laatste oorlogsjaren de communistische partij en "De Waarheid" ondergeschikt te hebben gemaakt aan de politiek van de "Londense regering Gerbrandy" en daardoor de belangen van de Sowjet-Unie en de internationale communistische beweging te hebben geschaad. Het is mogelijk dat Wolff in zijn artikel opzettelijk aan deze kwestie is voorbijgegaan, maar de redactie van de "Prawda" kan de bijdrage in dit opzicht ook hebben gecensureerd.

Bij vroeger door de "Prawda" uit "De Waarheid" overgenomen artikelen van Paul de Groot is gebleken dat daaruit passages, die als een zekere kritiek op de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie konden worden opgevat, waren geschrapt of gewijzigd.

Het is verder opvallend dat in het Prawda-artikel Gortzak slechts éénmaal wordt genoemd en dan nog slechts terloops bij de vermelding van de namen van de door het partijbestuur geroyeerden. Tegen Gortzak worden nl. anders dan tegen Wagenaar, Reuter en Brandsen geen speciale beschuldigingen ingebracht. En dit terwijl Gortzak in feite de centrale figuur in de oppositie is, hetgeen o.m. kan blijken uit zijn voorzitterschap van de dissidente communistische Tweede Kamer-fractie en zijn redacteurschap van "De Brug".

De sobere manier waarop Gortzak in het Prawda-artikel wordt genoemd verschilt aanmerkelijk van de wijze, waarop in het algemeen over hem in "De Waarheid" wordt geschreven. Daarin wordt hij namelijk over één kam geschoren met Wagenaar c.s.

Of het terloops vermelden van de naam Gortzak in het Prawda-artikel een toeval is, dan wel of daaraan enige betekenis moet worden toegekend, valt niet te beoordelen.

De publicatie van het artikel van Joop Wolff betekent wederom een versterking van de autoriteit van Paul de Groot en komt in feite neer op een veroordeling van Sowjet-zijde van het standpunt en het optreden van de oppositie-groep in de CPN. Verschenen al eerder enige berichten omtrent de moeilijkheden van de partij in Nederland in de Sowjet-pers, het artikel van Joop Wolff onderscheidt zich hiervan doordat het niet een loutere opsomming van feiten is maar een weergave van het standpunt van de groep De Groot in de CPN.

Hoewel de leiding van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie zich terzake van het conflict in de CPN nog niet openlijk heeft uitgesproken, bevestigt het hier besproken Prawda-artikel andermaal dat de leiding van de CPSU achter de groep De Groot c.s. staat.

De CPN en de politieke ontwikkeling in Frankrijk.

Volgens de CPN is De Gaulle de man van de burgeroorlog, van het fascisme en van de dictatuur. Het verzet tegen hem wordt door de CPN-leiding luide toegejuicht.

Het belang dat de CPN aan de politieke ontwikkeling in Frankrijk hecht blijkt o.m. uit het feit dat Jaap Wolff - de hoofdredacteur van

het theoretisch maandblad "Politiek & Cultuur" - sinds 17 mei als speciaal correspondent van "De Waarheid" en kennelijk tevens als waarnemer namens het CPN-partijbestuur in Parijs vertoeft.

Op 21 mei zond het partijbestuur van de CPN een telegram aan het centraal comité van de communistische partij in Frankrijk (PCF), waarin het de Franse partij succes toewenste in de strijd voor de verdediging van de Republiek en de democratische rechten van het volk tegen de fascistische dreiging.

De CPN is, zoals uit het volgende blijken kan, beducht geweest dat zich in Nederland een soortgelijke ontwikkeling als in Frankrijk zou voordoen.

Partijsecretaris De Groot schreef in "De Waarheid" van 23 mei dat het oproer van de Franse fascistten onmiddellijk weerklank in Nederland heeft gevonden. En wel bij de geestverwanten van De Gaulle, de kolonialisten en reactionairen zowel van katholieke als van protestantse huize. Hiertegen is harde strijd nodig, en vooral eenheid van alle anti-fascistische krachten. De strijd tegen de dreiging van de fascistische dictatuur, die zich op het ogenblik afspeelt, gaat ons, aldus De Groot, allen aan. Hij sprak daarom de wens uit dat alle democraten en anti-fascisten de CPN zullen steunen in de strijd tegen de reactie.

Op de zitting van het partijbestuur van 31 mei/1 juni liet De Groot zich in dezelfde geest uit. De gebeurtenissen in Frankrijk tonen het gevaar aan van de aanwezigheid van kolonialistische elementen in leger en vloot, aanhangers van Westerling, Korea-vrijwilligers en dergelijke. De zuivering van deze elementen is, zo zeide De Groot, een dringende zaak.

Op bovengenoemde partijbestuurszitting werd een resolutie aangenomen waarin alle vrijheidslievende Nederlanders opgeroepen worden het Franse volk te steunen in zijn strijd tegen de "De Gaulle-dictatuur". Verder werd door het partijbestuur besloten de inspanningen van de CPN te richten op de organisatie van een grootscheepse verdediging van de democratie in Nederland en voor dit doel krachtiger te streven naar samenwerking met alle democraten en in het bijzonder met de socialistten van de P.v.d.A. en de PSP.

Tot zover de resolutie.

Het streven van de CPN is vooral gericht op het doorbreken van het isolement waarin zij nog steeds verkeert. In deze resolutie wordt

daartoe de zoveelste poging - nu onder de leuze verdediging van de democratie - ondernomen.

De gemeenteraadsverkiezingen 1958.

De CPN verloor bij de op 28 mei gehouden verkiezingen ongeveer 1/3 van het aantal zetels, dat zij tot dusver in de gemeenteraden bezet hield. In 1953 was het zetelverlies van de CPN nog iets groter. Het verloop was als volgt: 1958 - 125 zetels; 1953 - 193 zetels; 1949 - 276 zetels.

Paul de Groot, de algemeen secretaris van de CPN was door zijn grove reacties in "De Waarheid" bij gelegenheid van de watersnoodramp van februari 1953 min of meer de directe oorzaak van het geleden verlies bij de raadsverkiezingen in dat jaar.

Thans is hij wederom - zij het indirect - de belangrijkste oorzaak dat de stembus in het nadeel van de CPN heeft gesproken. Zowel bij de raadsverkiezingen als bij de statenverkiezingen van dit jaar heeft de scheuring in de leiding van de CPN - en de verwarring die daaruit voortgevloeid is - de stembusstrijd voor de CPN zeer nadelig beïnvloed. Voor een belangrijk deel is deze onenigheid in de partij te wijten aan de autoritaire houding die Paul de Groot in het algemeen aanneemt.

Opvallend is dat de CPN in ongeveer de helft van de gemeenten, waar de partij nog raadsleden had, vergeleken met de statenverkiezingen van 1958 min of meer in stemmenaantal vooruit ging. De grootste verliezen zijn wederom in de vier grote gemeenten geleden, nl. circa 21.000 stemmen. Bij deze verkiezingen - 2 maanden terug - gingen vergeleken met de Kamerverkiezingen van 1956 in deze gemeenten ongeveer 23.000 stemmen verloren.

Vorbereiding.

De slechte financiële positie van de partij en het grote gebrek aan vrijgesteld kader steldende partijleiding bij het voeren van de verkiezingscampagne voor de gemeenteraden - zo korte tijd na de statenverkiezingen - voor bijzondere moeilijkheden. Als gevolg hiervan werd nagelaten kandidaten te stellen voor de sinds 1 januari 1954 bestaande gemeenschapsraad Zuilen, in de gemeente Utrecht. De CPN-leiding heeft er wel nauwlettend op toegezien dat geen oppositiefiguren kandidaat gesteld werden.

- Het -

Het Haagse raadslid, de oudverzetsman Metscher, die lijstaanvoerder had moeten worden, werd op een onverkiesbare plaats gezet, omdat hij in twijfel verkeerde omtrent de keuze De Groot dan wel Wagenaar te volgen.

Landelijk was het parool uitgegeven onder eigen vlag te strijden. Nu de naam van de politieke partij op het stembiljet afgedrukt mocht worden was dit voor de hand liggend. Slechts in één enkele gemeente (Heerenveen) is een lijst ingediend van communisten en partijlozen.

Noch de 1 mei-viering, noch de op 10 mei in Amsterdam gehouden landelijke demonstratie voor versnelling van de woningbouw hebben voor de verkiezingscampagne het stimulerende effect gehad, dat de partijleiding er van verhoopte.

De verkiezingsuitslag provinciegewijs bezien.

Het door de CPN behaalde stembusresultaat kan in het kort, vergeleken met de gemeenteraadsverkiezingen in 1953, als volgt worden getypeerd:

- Groningen In vele gemeenten zetelverlies, een teruggang van het totaal van 49 raadszetels op 37; in Finsterwolde 1 zetel winst; de CPN bezet daar thans 7 van de 11 zetels.
- Friesland In deze provincie is het verlies van de CPN minder spectaculair. Van de 14 raadszetels houdt de partij er thans nog 9 bezet.
- Drente In Drente heeft de CPN vrijwel stand gehouden. In Emmen ging 1 zetel verloren; van de 8 zetels in Drente heeft de partij er 6 over.
- Overijssel De achteruitgang van de CPN in Overijssel is niet opvallend. Van de 16 zetels zijn er nog 12 over.
- Gelderland In het Gelderse heeft de CPN nog één zetel t.w. Zutphen. De andere 5 zetels ging verloren.
- Utrecht In de provincie Utrecht zijn er 2 zetels van de 4 overgebleven. In de stad Utrecht een teruggang van 2 zetels op 1 zetel.
- Noord-Holland Het aantal zetels in deze provincie is met ruim een derde verminderd, te weten van 72 op 46. Opvallend is de sterke achteruitgang in de Zaanstreek. Het aantal zetels in Amsterdam liep terug van 10 op 6.
- Zuid-Holland Het zetelverlies bedraagt 5 van de 16 zetels. Den Haag en Rotterdam zijn gehalveerd tot resp. 1 en 2 zetel(s).

Zeeland en
Noord-Brabant

In deze provincies bezette de CPN geen enkele raadszetel en heeft er ook geen gekregen.

Limburg

De 8 CPN-zetels in Limburg zijn op die in Heerlen na verloren gegaan.

Reacties van de partij.

De CPN schrijft de teleurstellende uitslagen van de verkiezingen voor de staten en voor de gemeenteraden toe aan de rechtse oppositie in de partij. Zij ziet echter voor de toekomst nog steeds perspectief.

In het theoretisch maandblad van de CPN "Politiek en Cultuur" van mei 1958 schreef het lid van het dagelijks bestuur H.J. Hoekstra over het CPN-resultaat van de statenverkiezingen (een teruggang van in totaal 24 zetels op 18, op een landelijk totaal van 590), dat verkiezingsuitslagen onder kapitalistische verhoudingen slechts een zeer beperkt inzicht geven in de werkelijke verlangens van de kiezers. Ondanks de zware aanvallen heeft de partij op eendusdanige wijze stand gehouden, dat zelfs de tegenstanders spreken van een granieten partij. De statenverkiezingen hebben z.i. aangetoond dat de reactionaire krachten, waarmede kennelijk ditmaal bedoeld de V.V.D., terrein hebben veroverd en dat vernietiging van de rechtse fractie het resultaat van de CPN voor de gemeenteraadsverkiezingen gunstig zal beïnvloeden.

Het tweede Kamerlid M. Bakker, onderstreepte in zijn commentaar op de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen ("De Waarheid" 29-5-58) het door zijn collega/partijbestuurder Hoekstra verkondigde standpunt door op te merken, dat de regeringspartijen bij de raadsverkiezingen hebben verloren, waaronder de PvdA het meest. Het volk heeft nog scherper zijn ontevredenheid uitgesproken over de gevoerde regeringspolitiek dan twee maanden geleden. Bakker bepleit de samenwerking van socialisten en communisten om aan de gestegen rechtse invloed weerstand te kunnen bieden. De communistische verliezen zijn vooral in de grote gemeenten ontstaan omdat de activiteit (lees: invloed) van de groep Wagenaar aldaar het grootst is geweest. De partij is tijdens de verkiezingscampagne niet in staat geweest de laster van deze groep op afdoende wijze te bestrijden. Het ondermijningswerk heeft echter geen wezenlijke schade aan de partij kunnen toebrengen. Volgens Bakker is de verkiezingsuitslag slechts een aansporing de strijd met verdubbelde kracht voort te zetten.

Nabeschouwing.

Indien het juist is dat vrij grote groepen van de bevolking bij de jongste verkiezingen hun ontevredenheid over sommige facetten van het regeringsbeleid tot uitdrukking hebben willen brengen door hun stem op de oppositiepartijen uit te brengen, dan is het resultaat voor de CPN in feite nog bedroevender. De CPN zou dan namelijk als oppositiepartij ook hebben moeten profiteren van de bestaande ontevredenheid.

De partij zou derhalve - zoals reeds bij het commentaar op de uitslag van de statenverkiezingen werd opgemerkt - een behoorlijke stemmenwinst hebben moeten behalen, of minstens gelijk hebben moeten blijven. Het tegenovergestelde is echter gebeurd en dit kan voornamelijk worden gezien als een gevolg van het conflict in de leiding van de CPN.

In 63 voor een vergelijking in aanmerking komende grote gemeenten is de CPN ten opzichte van de uitslag der statenverkiezingen van 6,53% naar 5,58% teruggelopen. Rekening houdend met het bijzonder karakter van de gemeenteraadsverkiezingen en met de omstandigheid dat de CPN niet in alle gemeenten kandidaten heeft gesteld, kan het door de CPN landelijk behaalde stemmenpercentage bij de jongste raadsverkiezingen met enig voorbehoud op circa 3,6% worden bepaald. In vergelijking met de op 26 maart gehouden statenverkiezingen, toen een stemmenpercentage van 4,14% werd behaald betekent dit een teruggang van circa 0,5%.

* * *

De mantelorganisaties.

Vredesbeweging.

Tegen raketbases.

Ofschoon het besluit van de Nederlandse Vredesraad tot het houden van een actie tegen de vestiging van raketbases reeds van 15 januari 1958 dateert, heeft het welhaast tot eind april geduurd voordat er in de ontwikkeling van deze campagne enige tekening kwam.

Wellicht hebben de omslachtige voorbereidingen de NVR parten gespeeld. Het plan van de Raad om plaatselijk vooraanstaande personen als trekpleister te vermelden op lokaal verspreide petitionnementsformulieren is nog steeds niet naar voldoening uitgewerkt. Oorzaak hiervan is waarschijnlijk, dat de NVR sinds november 1956 (Hongarije) veel van zijn - destijds voor een communistische mantelorganisatie nog altijd aanzienlijke - goodwill verloren heeft. De door omstandigheden opgedrongen inactiviteit heeft de organisatie van de Vredesbeweging in Nederland zeer verslapt. Het gevolg is, dat er thans weinig of geen binding meer bestaat met de plaatselijke vredesbewegingen.

De actie loopt en dat is alles wat men er voorlopig van kan zeggen. Ze ontwikkelt zich langzaam. Tot nog toe zou men tien tot vijftien duizend handtekeningen hebben verzameld. Het leeuwenaandeel van de administratieve, aan een dergelijke actie verbonden werkzaamheden komt neer op het personeel van de NVR, voornamelijk omdat de andere "initiatiefnemers" als persoon optreden en niet als vertegenwoordiger van een organisatie.

In het kader van de algemene propaganda voor het verbod van de atoombom publiceert de communistische pers ijverig alles wat door niet-communistische groeperingen op dit terrein wordt gedaan. Zeven communistische parlementsleden uit de Eerste en de Tweede Kamer poogden zelfs een gemeenschappelijke vergadering van de beide Kamers te doen beleggen in verband met het memorandum betreffende de vraagstukken van de atoombewapening, de proefexplosies en de aanleg van raketbases, dat zeven Nederlandse hoogleraren aan de Minister van Oorlog hadden gericht. Hun verzoek werd afgewezen. Op 1 juni riep het partijbestuur der CPN alle leden op om gedurende de gehele maand het aantal handtekeningen in de petitionnementsactie tegen raketbases zo hoog mogelijk op te voeren. Het lagere kader en de leden van de partij hebben blijkbaar een aansporing nodig om dit werk niet te verwaarlozen.

Het resultaat is dus nog niet overweldigend. Ook in de NVR zelf is daarover wel enige bezorgdheid te bespeuren. Maar er komt nog iets bij.

Regionaal overleg.

Op 4 en 5 maart 1958 vergaderden vertegenwoordigers van de communistische partijen van de Beneluxlanden en Frankrijk in Luxemburg. Zij spraken o.m. over de mogelijkheden tot samenwerking in de actie tegen raketbases. Voor de CPN was Nico Luirink aanwezig. Volgens het communiqué besloten de aanwezigen "tegenover het gemeenschappelijke gevaar hun werkzaamheden en initiatieven nog verder te ontwikkelen, om de daadwerkelijke solidariteit van hun volkeren uitdrukking te verlenen..."

In de vergadering van de NVR, die op 10 mei te Amsterdam plaats vond, werd door een der aanwezigen de gedachte van een "atoomvrije" Benelux ontwikkeld. Besloten werd dit voorstel ter nadere bestudering aan het algemeen bestuur van de NVR voor te leggen.

Men mag wel aannemen, dat Luirink in deze NVR-vergadering een nieuwe actie tegen de vestiging van raketbases heeft voorgesteld, welke gezamenlijk met de Vredesbewegingen van België en Luxemburg, dus regionaal, zou moeten worden gevoerd.

Terecht heeft de NVR dit voorstel voorlopig ter verdere beraadslaging naar het algemeen bestuur verwezen, daar het een doorkruising betekent van de huidige (moeizaam lopende) campagne. Het is echter de vraag of de NVR dit kennelijk van de communistische partij afkomstige voorstel zal kunnen afwijzen, ook al zou dit nieuwe organisatorische moeilijkheden voor de vredesbeweging met zich meebrengen.

Het plan heeft blijkbaar ten doel de strijd tegen de raketbases zo massaal mogelijk voort te zetten. Elke nationale vredesbeweging moet daaraan haar actieve bijdrage leveren, ook al zou de regering van een bepaald land besluiten geen raketbases toe te laten. Het "gemeenschappelijke gevaar" blijft namelijk bestaan, zolang niet alle aan elkaar grenzende landen van de aanleg van raketbases hebben afgezien. Deze gedachtegang stelde onlangs ook de communistische vredesbeweging van het neutrale Oostenrijk in de gelegenheid terzake op te treden. "Atoomraketten zouden in geval van oorlog ook het luchtruim en de neutraliteit van ons land schenden en het leven van de Oostenrijkse bevolking in het grootste gevaar brengen", zo verklaarde het bestuur van de Oostenrijkse vredesraad op 15 maart jl.

De in deze kringen zo zeer gewenste internationale (regionale) coördinatie van de vredesacties komt hierdoor binnen de praktische mogelijkheden te liggen.

Het congres voor ontwapening en internationale samenwerking.

De internationale coördinatie is uiteraard ook een der voornaamste objecten van het komende "Congres voor ontwapening en internationale samenwerking", dat van 16 tot 22 juli a.s. in Stockholm zal worden gehouden.

In een boodschap aan het Bureau van de Wereldvredeeraad (vergadering van 22-25 maart '58, New Delhi), waar hij zelf niet aanwezig was, merkte de vice-president van de WVR, prof. J.D. Bernal op, dat in vele landen nieuwe stemmen zich gevoegd hebben bij het georganiseerde protest tegen atoomproeven en het oprichten van raketbases. Het is, zo voegde hij daar aan toe, de taak van het Bureau om de coördinatie van deze acties op het Congres in Stockholm te bewerkstelligen.

Het Bureau was dan ook van oordeel, dat alle vredeskrachten op het Congres zullen moeten medewerken aan de vaststelling van een gezamenlijk program voor de toekomstige activiteit. Elk probleem, dat in de Zweedse hoofdstad besproken zal worden, moet grondig worden onderzocht. Daarom zal men, zo werd gesteld, de interne organisatie van het Congres en de systematiek ervan in samenwerking met andere vredeskrachten diepgaand bestuderen.

Tevens besloot het Bureau een internationale propagandaweek te organiseren, voornamelijk ter versterking van de geldmiddelen.

De nationale vredesraden werd aanbevolen ondersteunings-comité's voor het Congres te vormen, waarin vertegenwoordigers van andere vredesorganisaties en vooraanstaande personen uit alle sociale lagen der bevolking zitting dienen te nemen.

Het lijkt niet uitgesloten, dat de sterke nadruk, momenteel door leidende figuren in de communistische vredesbeweging op de wenselijkheid van internationale samenwerking gelegd, mede is ingegeven door het verlangen van de WVR om het initiatief te behouden. Vele niet-communistische groepen en groepjes richten zich immers ook tegen de voortzetting van atoomproeven en juist deze bewegingen zijn de laatste tijd meer in de publiciteit gekomen dan de Vredesraad. De beduchtheid voor "concurrentie" heeft de communistische vredesbeweging gestimuleerd haar krachten zoveel mogelijk te verzamelen en te concentreren op een beperkt aantal concrete doelen. Niet bescheiden hebben de organisatoren het aanstaande congres te Stockholm "de topconferentie van de volkeren zelf" genoemd.

In Nederland is aan de voorbereiding van het Congres nog maar weinig gedaan. De financiële positie van de NVR blijft weinig rooskleurig en de beschikbare fondsen worden gebruikt voor het voeren van de anti-raketbasescampagne. Het zal er wel op neerkomen, dat men - zoals vroeger - de WVR om een tegemoetkoming in de reis- en verblijfkosten zal vragen en/of slechts een kleine delegatie naar Zweden zal zenden.

Het IVe Congres van de IDVF.

Van 1-5 juni werd in Wenen het IVe congres van de Internationale Democratische Vrouwen Federatie gehouden. Vooraf troffen de bij de IDVF aangesloten nationale organisaties de noodzakelijke voorbereidingen. Deze bestonden voornamelijk uit het bijeenbrengen van gelden voor de reis- en verblijfkosten van de afgevaardigden.

De Nederlandse Vrouwenbeweging bleef hierbij niet achter en organiseerde in Nederland de verkoop van een 40.000 zgn. congressteunbonnen met rebus, waarmee fraaie prijzen te winnen waren. Het was de bedoeling om met deze financiële actie niet alleen de kosten van de Nederlandse afvaardiging te kunnen dekken, maar het tevens aan een gedelegeerde uit Indonesië mogelijk te maken het congres bij te wonen.

In deze gang van zaken had het IDVF-secretariaat de hand. Aan verschillende bij haar federatie aangesloten organisaties in Europa werd verzocht de kosten voor het zenden van een afvaardiging uit Aziatische en Afrikaanse landen voor hun rekening te nemen. Zo "offerde" de Oostenrijkse organisatie voor Japan, die in Zwitserland voor Zuid-Afrika en de NVB voor Indonesië.

Ter dekking van de onkosten van het congres zelf organiseerde de IDVF de verkoop van sluitzegels. Voorts moest elke afgevaardigde een toegangsprijs van een dollar betalen.

Congresagenda.

In een persconferentie, op 5 mei jl. in Berlijn gehouden, deelde de president van de IDVF Eugenie Cotton mede, dat het congres zich voornamelijk zou bezighouden met de rol en de verantwoordelijkheid van de vrouw in de moderne samenleving, alsmede met de taken die de internationale federatie daarbij te vervullen heeft. Op een drietal conferenties tijdens het congres gehouden, zouden de afgevaardigden zich uitvoerig beraden over acties ter verdediging van de vrede, het verbod

van proeven met kernwapens, de verbetering van de levensomstandigheden van de gezinnen, gelijke rechten voor de vrouw en de opvoeding van de jeugd. Ook zou het congres zich moeten uitspreken over nieuwe statuten en overgaan tot de verkiezing van een nieuw bestuur van de IDVF.

Zangersfeest te Putten.

Op 26 en 27 april organiseerde de Bond van Socialistische Zangen en Muziekverenigingen zijn jaarlijkse zangersfeest in Putten. Dit jaar was het voor het eerst uitgebreid tot een weekend. Ondanks het slechte weer was de stemming goed. In totaal waren ongeveer 500 personen aanwezig, ofschoon de zaal, waar het eigenlijke zangersfeest plaats vond, slechts een capaciteit van 400 heeft.

De bondsvoorzitter - in zijn openingswoord - achtte het zingen van vredesliederen niet voldoende. Elk lid van de bond diende z.i. daarnaast ook zijn deel bij te dragen in de strijd voor de vrede, zoals nu bijvoorbeeld in de actie tegen de aanleg van raketbases.

Volgens een verslag in "De Waarheid" van 29 april kon het gebodene van goed tot uitstekend beoordeeld worden, terwijl voorts gebleken was dat de aangesloten koren ernaar streefden het repertoire uit te breiden.

Internationaal Auschwitz-comité.

In het begin van 1957 heeft het Internationaal Auschwitzcomité besloten op de plaats van het vroegere concentratiekamp een monument te doen verrijzen. Het comité had, zoals bekend, voor dit doel een prijsvraag uitgeschreven, waaraan beeldende kunstenaars uit alle landen konden deelnemen.

Voor deze internationale wedstrijd bestond een onverwacht grote belangstelling. Er werden 658 ontwerpen ingezonden uit 36 landen. Het Internationaal Auschwitz-comité maakte enige tijd geleden bekend dat uit Nederland de meeste ontwerpen waren ontvangen.

Wellicht omdat Nederland zulk een actief aandeel in deze prijsvraag heeft gehad besloot het Internationaal Auschwitz-comité 22 en 23 mei te Amsterdam een internationaal congres te beleggen.

Op deze bijeenkomst werd de mogelijkheid onderzocht tot de oprichting van het monument te Auschwitz te komen, volgens het definitieve ontwerp dat de jury november a.s. in Parijs zal kiezen.

De secretaris-generaal Hermann Langbein maakte staande de vergadering melding van het besluit van het Auschwitz-comité voor het op te richten monument een aanbevelingscomité te vormen, waarin vooraanstaande personen zullen worden uitgenodigd zitting te nemen.

Voorts besprak Langbein de mogelijke voortzetting van de actie tot het verkrijgen van schadewergoedingen voor - tijdens de Duitse bezetting - gedwongen tewerkgestelden.

Vereniging "Nederland-USSR".

De delegatie van de Vereniging "Nederland-USSR", die in Moskou heeft deelgenomen aan de viering van de 1ste mei, is daar gastvrij ontvangen door de nieuwe "Unie van Sowjet-verenigingen van vriendschap en culturele betrekkingen met het buitenland". Na de 1 mei-feesten was de delegatie nog in de gelegenheid excursies te maken naar Leningrad en naar de Sowjetrepubliek Georgië (het geboorteland van Stalin).

Hoogtepunten van de reis waren de 1 mei-parade op het Rode Plein in Moskou en de ontmoeting met Artemidze, onder wiens leiding in het voorjaar van 1945 de op Texel gelegeerde Georgiërs in opstand kwamen tegen de Duitsers. Men hoort de laatste jaren wel meer over Artemidze spreken. Hij werd enige jaren geleden gesignaleerd op een Nederlandse tentoonstelling in Moskou. Voorts zond hij enige jaren geleden ter gelegenheid van de viering van de Internationale Vrouwendag (8 maart) een gelukwens aan Anie Averink in haar hoedanigheid van secretaresse van de Nederlandse Vrouwenbeweging. Nadat de overlevenden van de Georgische opstand op Texel in 1945 naar de Sowjet-Unie waren teruggekeerd, heeft het ruim 10 jaar geduurd, voordat men in Nederland iets over hun verder wedervaren heeft vernomen. Door het in contact brengen van delegaties uit het Westen met iemand als Artemidze willen de Sowjet-Russen kennelijk laten zien, dat sommige Georgiërs na zijn terugkeer gerehabiliteerd zijn.

Het feit overigens, dat ieder jaar een delegatie van de Vereniging "Nederland-USSR" in Moskou deelneemt aan de 1 mei-viering, is niet van ironie ontbloot, wanneer men bedenkt, dat de vereniging zich in Nederland telkenmale verre houdt van de communistische 1 mei-viering. De vereniging draagt - in Nederland althans - een wat dikkere "mantel" dan soortgelijke communistische organisaties als de NVB, het ANJV en de EVC.

Vakbeweging.Vierde congres van de "ABT/EVC".

Op 10 en 11 mei vond te Amsterdam het 4e congres plaats van de EVC-transportbond, dat geheel onder leiding stond van en voorbereid was door CPN-getrouwe bestuurders. Het aantal aanwezigen bedroeg ongeveer 50, onder wie 4 uitgenodigde hoofdbestuurders van andere EVC-bonden en Wessel Hartog als vertegenwoordiger van de "contact-commissie uit de EVC".

Duidelijk was, dat het conflict in de EVC tussen de trawanten van de algemeen CPN-secretaris Paul de Groot enerzijds en volgelingen van de voorzitter van het EVC-verbondsbestuur Frits Reuter anderzijds in het middelpunt van de belangstelling zou staan.

Blijkens een verslag, afgedrukt in het mei-nummer van het ABT-orgaan "De Transportband" en in "De Waarheid" van 13 mei jl., stond het congres inderdaad voor een aanzienlijk deel in het teken van de aanval op enige voormalige hoofdbestuurders, "die remmend op de activiteit en de werkkreft van de bond hebben gewerkt".

De behandeling van vakbondspolitieke aangelegenheden werd door deze gang van zaken naar de achtergrond geschoven.

In een met algemene stemmen aangenomen resolutie sprak het congres zijn verontwaardiging uit over de houding van enige met name genoemde ABT-functionarissen. Het bekrachtigde daarin tevens het besluit van de afdeling Amsterdam om de hoofdbestuurders D.Kleinsma en J. van de Wardt, de bondsraadsleden D. Hooft en N.J.Bussink en de Amsterdamse penningmeester A.F.Pastoor als lid van de organisatie te royeren. Sinds het uitbreken van het conflict hadden deze figuren zich immers gesteld achter het EVC-verbondsbestuur, zodat zij in de opnieuw te formeren bestuurscolleges koste wat kost plaats moesten maken voor hen, die als afgezanten van P. de Groot daarvoor in aanmerking kwamen.

Uit hoofde daarvan had het hoofdbestuur van de ABT op zijn vergadering, die aan het congres voorafging, M.Boshart, F.Meis, H.A.F. Blom en P.Hoornweg voorbestemd zitting te nemen in het nieuwe dagelijks bestuur. Het had de aanwezigen voorts de opdracht verstrekt deze kandidaten ten congresse volledige steun te verlenen. Dienovereenkomstig werden zij als respectievelijk voorzitter, secretaris, penningmeester en gewoon lid in het dagelijks bestuur benoemd.

Waarschijnlijk om het congres toch nog een enigszins vakbonds-politiek karakter te verlenen, werd met algemene stemmen een program aangenomen, dat enige sociaal-economische eisen bevat, zoals o.a.

- een loonsverhoging van tenminste f 5.- per week;
- de invoering van een 40-urige werkweek met behoud van loon voor 48 uur;
- uitkering van een vacantietoeslag van 4%;
- uitbetaling van vol loon bij ziekte en ongeval;
- verlaging van de pensioengerechtigde leeftijd voor havenarbeiders.

Tot slot nam het ABT/EVC-congres met algemene stemmen een aparte motie aan waarin het met kracht protest aantekent tegen de vestiging van Amerikaanse raketbases in Nederland en het voortzetten van proeven met A- en H-bommen door Engeland en Amerika.

Buitenlandse vertegenwoordigers waren, voor zover bekend, niet op het congres aanwezig. Een tweetal begroetingstelegrammen, resp. uit Praag en de Sowjet-Unie ontvangen, werd voorgelezen.

EVC versus EVC.

Het dagelijks bestuur van de EVC, J.F.Reuter, B. Brandsen en R. Smid, maakte een kort geding aanhangig tegen drie bestuurders van de zgn. contact-commissie uit de EVC, die zich bezig houdt met de voorbereiding van een tegen Reuter c.s. gericht EVC-congres op 7 en 8 juni 1958.

De president van de Amsterdamse rechtbank deed op 14 mei uitspraak in deze zaak. Hij verbood de gedaagden, C.F.Helmers, P. de Vroome en J.A.Bosma, zich op enigerlei wijze uit te geven als bestuurders van de EVC. Doen zij dit toch, dan kunnen de eisers hen laten gijzelen (een dwangsom is niet opgelegd). De president ging er van uit dat het huidige verbondsbestuur nog steeds het hoogste orgaan van de EVC is.

Te Almelo heeft het verbondsbestuur der EVC de hoofdbestuurder van de ATEK, R. Bijkerk, voor de rechter gedaagd. Aan laatstgenoemde werd bij uitspraak van 23 mei verboden zich verder als EVC-bestuurder te gedragen.

In de tot dusver door Reuter c.s. aanhangig gemaakte rechtszaken is het EVC-verbondsbestuur dus volledig in het gelijk gesteld. Het is er niettemin van overtuigd dat de door de CPN geïnspireerde "contact-commissie hit de EVC-bonden" de voorbereiding van het op 7 en 8 juni gestelde buitengewone EVC-congres zal voortzetten. Maken Helmers c.s.,

ondanks het verbod van de rechter, toch gebruik van de naam EVC; dan zou alleen de mogelijkheid van gijzeling openstaan, maar het is de vraag of Reuter c.s. zich van dit ingrijpende rechtsmiddel zullen bedienen.

De "contact-commissie" schijnt van haar kant het risico te aanvaarden, dat het EVC-verbondsbestuur nog andere leden, die zich met de voorbereiding van het congres bezighouden, zou kunnen dagvaarden. De "commissie" rekent het echter als een winstpunt dat in dat geval de kloof tussen Reuter c.s. en hun oorspronkelijke aanhang nog wijder zou worden.

Een uitvoerige "beschrijvingsbrief" voor het buitengewoon EVC-congres te houden op 7 en 8 juni 1958 is inmiddels medio mei in druk verschenen. "De Waarheid" (17 mei) gaf er een korte weergave van. In grote opmaak bracht het CPN-dagblad de passage volgens welke "het congres volledig moet afrekenen met de reformistische opvattingen, die de EVC zijn binnengeslopen of er bewust in zijn gebracht en die de eenheid van actie belemmeren". Hier komt dus weer in de eerste plaats het conflict tussen het verbondsbestuur en het partijbestuur tot uiting. Het congres wordt immers juist bijeengeroepen om met Reuter c.s. af te rekenen. De "brief" gebruikt dan ook in meerdere passages het woord "anti-communisme" en betoogt dat dit anti-communisme, zoals bedreven door de groep Reuter-Brandsen, voor de vakbeweging uit den boze is.

Opmerkelijk is voorts dat de "commissie" het congres voorstelt de EVC in de Vredesraad te laten vertegenwoordigen.

Ook over de toekomstige organisatie worden in de beschrijvingsbrief enkele voorstellen gedaan. De "commissie" meent namelijk dat het centrale apparaat tot het hoogst noodzakelijke moet worden ingekrompen (alleen een secretaris-penningmeester als bezoldigde kracht) en dat het verbondsbestuur uit niet meer dan 11 tot 13 leden zal moeten bestaan.

Het verbondsbestuur der EVC heeft zich inmiddels evenmin onbetuigd gelaten zijn zienswijze te propageren. Het zond een uitvoerige "oratio pro domo" aan alle bij het Wereldvakverbond aangesloten buitenlandse zusterorganisaties. Voor binnenlands verbruik vervatte het verbondsbestuur de bovenbedoelde tekst in een 16 pagina's tellende brochure onder de titel: "Door wie en waarom werd de EVC gescheurd?"

Op 18 mei vond de door het verbondsbestuur bijeengeroepen conferentie plaats. Deze bijeenkomst was bedoeld als preventieve tegenmaatregel contra het op 7 en 8 juni te houden congres van de andere groep.

Het aantal deelnemers - circa 250 - bleef beneden de verwachting. Er waren immers een 400 EVC-leden uitgenodigd. De voornaamste beslissing van deze conferentie lag in het vaststellen van de datum voor het 5e EVC-congres; dat op 1 en 2 november 1958 zal plaatsvinden. In juli zal een beschrijvingsbrief worden uitgegeven. Hieruit blijkt ten overvloede dat Reuter c.s. van plan zijn hun eigen weg te gaan.

De leerstellige communistische opvatting, gehuldigd door Paul de Groot en zijn trawanten, gaat er van uit dat de vakbeweging geen zelfstandige grootheid kan zijn, doch in het zog van de communistische partij ("de voorhoede der arbeidersklasse") moet varen.

In M.O. 4-1958 werd reeds medegedeeld dat een delegatie van de CPN-getrouwe "tegenregering" in de EVC te Praag als de "ware" vertegenwoordiging van de EVC werd ontvangen. Ook de wijze waarop de 1 mei-delegatie van "EVC-ers van de Paul de Groot-kant" te Moskou is ontvaard, maakt duidelijk hoe de kaarten liggen. Enige reizen naar landen achter het ijzeren gordijn, die door EVC-ers - aanhangers van het verbondsbestuur - zouden worden ondernomen, zijn door de gastheren afgezegd. Mede kan in dit verband worden gewezen op een artikel van Joop Wolff in de "Prawda" van 23 mei jl. Hierin beschuldigt de scribent Reuter en Brandsen er van als "rechtse groep" hun strijd tegen het partijbestuur der CPN naar de vakbeweging te hebben verlegd. Hun plan, dat volgens Wolff volledig schipbreuk leed, zou zijn geweest de leiding van de partij aan zich te trekken en de voorstanders van een leninistische politiek ter zijde te stellen.

Ongestoorde arbeidsvrede.

Ten aanzien van de gebruikelijke opgave van stakingen in het maandoverzicht dient tenslotte te worden vastgesteld, dat zulk een samenvatting ditmaal moet ontbreken. Waren in maart en april nog enkele arbeidsconflicten van geringe omvang te melden, voor de afgelopen maand geldt dat bij geen enkel bedrijf in Nederland de arbeidsvrede werd verstoord.

* * *

HOOFDSTUK III - OVERIGE GROEPERINGEN.

De PSP na de Gemeenteraadsverkiezingen.

1. Resultaten.

Na het door de PSP bij de statenverkiezingen behaalde succes (2 zetels in Noord-Holland, de enige provincie waarin kandidaten waren gesteld) werd besloten ook deel te nemen aan de gemeenteraadsverkiezingen. In totaal werden in 24 gemeenten kandidaten-lijsten ingediend, waarvan 15 in Noord-Holland (in de provincies Drenthe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg vond geen kandidaatsstelling plaats).

Het resultaat was 17 raadszetels.

Te vermelden valt, dat in Utrecht - "de burcht" van de PSP - geen enkele raadszetel kon worden gewonnen, zulks in tegenstelling met de verwachtingen van Van Steenis. De oorzaak hiervan is ongetwijfeld het gevolg van het mededoen in Utrecht van de "oude SDAP" en de "Bond van Wereldburgers", waardoor de stemmen op deze drie partijtjes uitgebracht, zijn versnipperd. Noord-Holland gaf voor de PSP de gunstigste uitkomst te zien. In 14 in die provincie liggende gemeenten werden 14 zetels behaald, verdeeld over 10 gemeenten. Het aantal op de PSP uitgebrachte stemmen in de 14 Noord-Hollandse gemeenten bedroeg 41.024 (bij de statenverkiezingen in de gehele provincie 35.026).

In andere provincies werd verder nog een zetel behaald resp. te Groningen, Leeuwarden en Opsterland.

Wat deze laatste gemeente betreft kwam daar als no. 5 op de kandidatenlijst de bekende Gerrit Roorda voor (eertijds Onafhankelijke Communistische Partij en later Socialistische Unie), die er veel persoonlijke aanhang heeft. Van de acht kandidaten waren er overigens vier oud-leden van de Socialistische Unie.

2. Te verwachten gedragslijn.

Nu binnenkort 16 PSP'ers hun intrede zullen doen in 12 gemeenteraden rijst de vraag op welk terrein van de gemeentepolitiek van die zijde een eigen geluid kan worden verwacht.

Voor zover bekend beschikt de partij nog niet over een scherp omljnd program inzake de in de gemeenteraden te volgen politieke gedragslijn. Pas vrij kort voor de verkiezingen is deze gedragslijn ter sprake gekomen.

Het beginselprogramma van de PSP biedt dienaangaande weinig houvast. Wel zijn daarin, geheel in overeenstemming met de samenstelling van de partij, duidelijk twee tendenzen te onderkennen, nl. een pacifistische en een socialistische.

Eerstgenoemde zal in de gemeentepolitiek tot uiting kunnen komen bij de bespreking van de "Bescherming Bevolking" (BB), daar deze volgens de PSP te beschouwen is als een verlengstuk van het militaire apparaat en bovendien bij atoombomaanvallen toch nutteloos zal blijken te zijn; voorts in de eis voor een verbod van militaire voorlichting op de scholen.

Een socialistische tendens valt te onderkennen in de stelling dat zowel in ambtelijke organen als in de ondernemingen alle volwassen medewerkers volledige medezeggenschap zullen moeten hebben.

In overeenstemming hiermede is de verkiezingsbelofte dat de partij hiernaar ook zal streven voor wat betreft de gemeentelijke bedrijven.

Voorts kan worden verwacht dat voorstellen zullen worden gedaan ter verbetering van de economische positie van het gemeentepersoneel, voor de aanleg van meer sportvelden en speeltuinen en voor het gratis verstrekken van schoolmelk.

Het is niet uitgesloten dat hierin een raakpunt ligt voor een eventuele samenwerking met de CPN-vertegenwoordigers.

Krachtens haar beginselprogramma is de PSP gekant tegen elk autoritair stelsel, dus ook tegen het communistische. In de praktijk is evenwel gebleken, dat zij zich met haar kritiek meer richt tegen de PvdA dan tegen de CPN.

Deze houding vindt mogelijk haar verklaring deels in haar streven leden te winnen uit de linkervleugel van de PvdA, deels in de vrees naar "rechts" af te glijden door een actiefanti-communisme. Hier tegenover kon worden geconstateerd, dat van CPN-zijde meermalen blijkt is gegeven van een welwillende belangstelling voor de PSP. Aan deze belangstelling zal niet vreemd zijn de hoop dat de PSP erin zal slagen een aantal PvdA stemmen te winnen.

Voorts huldigt de CPN over bepaalde onderwerpen, zoals het uitreden uit de NAVO en de ontwapening van het Westen, eenzelfde standpunt als de PSP, zij het op onderling geheel verschillende gronden. De CPN-interesse bleek o.m. uit een artikel in "Politiek en Cultuur" van februari 1958 van Harry Verhey, de 2e algemene secretaris van de CPN.

Hoewel geschreven met het oog op de komende statenverkiezingen, is de inhoud hiervan mede van betekenis voor de eventuele samenwerking van beide partijen op het terrein van de gemeentepolitiek.

Verhey komt in genoemd artikel tot de conclusie, dat de CPN tegenover de PSP een vriendschappelijke en welwillende houding wil aannemen in de vorm van coëxistentie. Mede gelet op het vorenstaande behoort derhalve een zekere samenwerking tussen beide partijen op bepaalde punten van de gemeentepolitiek geënzins tot de onmogelijkheden.

* * *

HOOFDSTUK IV - ACTIVITEITEN VAN INDONESIËRS, SURINAMERS, CHINEZEN ENZ.

Studenten in materiële nood.

De situatie voor in Nederland studerende Indonesiërs, van wie een deel bereids naar het buitenland is vertrokken, is door de moeilijke financiële omstandigheden nog ongunstiger geworden dan zij reeds was. De R.I.-regering schijnt door de bepaald zeer ongunstige toestand van 's lands financiën niet bij machte te zijn hun een onbezorgde studie te waarborgen. Dit heeft tot gevolg, dat naar verluidt vijftig Indonesische studenten uit Nederland naar Praag zullen gaan. Zij zullen daar reeds enige tijd geleden door de Tsjechische regering aangeboden studiebeurzen aanvaarden. Van invloed is vermoedelijk ook geweest het gesprek dat in april jl. heeft plaats gehad tussen Dr. Gernus, staatssecretaris der Duitse Democratische Republiek, voor het hogere en vak-schoolonderwijs en Dr. Sultiano Puspenegoro, leider van het coördineringsbureau voor de hogescholen der Republiek Indonesia (zie vorig MO). In het bijzonder is toen gesproken over de toelating van een groter aantal Indonesische studenten tot de hogescholen der DDR.

Verscheidene Indonesische studenten zijn, zoals bekend, uit Nederland naar West-Duitsland gegaan om daar verder te studeren. De band met hen wordt onderhouden door de in ons land bestaande vereniging "Persatuan Peladjar Indonesia" (PPI). In het orgaan der vereniging "Ganeça" heeft zij haar vertegenwoordigers in meerdere West-Duitse steden genoemd.

Brief aan premier Djuanda.

In de pers is medegedeeld dat de Ambonese vereniging "Partai Nasional Maluku Selatan" (P.N.M.S.) namens tweehonderd aanhangers een brief heeftgezonden aan de Indonesische Minister-President Djuanda, inhoudende het verzoek naar Indonesië te mogen terugkeren omdat betrokkenen zich geroepen voelen met hun landgenoten in Indonesië de elementen te bestrijden, die er op uit zijn Indonesië op te offeren aan het kapitalisme en kolonialisme.

Aan deze brief kan, naar is gebleken, weinig betekenis worden gehecht, omdat de P.N.M.S. veel minder aanhangers telt dan wordt voorgewend en omdat slechts enkele pro R.I.-gezinde elementen de voorzitter van de P.N.M.S. bewogen zouden hebben de brief te schrijven om zodoende zelf op de achtergrond te kunnen blijven. Afgescheiden hiervan kan

echter worden opgemerkt dat er van de kant der Republiek Indonesia in het geheel geen belangstelling bestaat voor terugkeer van Ambonezen.

Jongeren-contacten.

Het Nederlandse Comité "Internationale Uitwisseling Jongeren" blijkt enige keren contact te hebben gehad met de Vertegenwoordiging der Chinese Volksrepubliek in Den Haag, voor het zenden van een Nederlandse delegatie naar Peking ter gelegenheid van het 7e Wereldjeugdfestival. Een vijftal personen zou tussen juni en oktober a.s. in Peking welkom zijn.

Van Nederlandse zijde verklaarde men in 1959 wel een Chinese jeugddelegatie te kunnen ontvangen. Ook van de zijde van "Politeia" was bij de Chinesen een aanvraag voor uitwisseling van jongeren ingediend.

A G E N D A:

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
15-18 mei '58	4e Internationaal Congres van Journalisten.	Boekarest	IOJ
1- 5 juni '58	4e Wereldvrouwencongres.	Wenen	IDVF
4- 6 juni '58	Zitting administratief comité VVI-Transport.	Moskou	WVV
* 5- 8 juni '58	Conferentie WVV over Euromarkt	Praag	WVV
* 7- 8 juni '58	Congres georganiseerd door zgn. "contact-commissie" uit de EVC.	Amsterdam	EVC
* 20-22 juni '58	Internationale conferentie WVV tegen de kernwapens.	Berlijn	WVV
21-23 juni '58	Scheepsbouwconferentie VVI-Metaal.	Genua	WVV
14-20 juli '58	Congres vakbondsjeugd WVV.	Praag	WVV
16-22 juli '58	Wereldvredescongres.	Stockholm	WVR
20-28 juli '58	Intern. Architecten Congres.	Moskou	IUA
* 25-26 juli '58	3e Congres VVI-Textiel en Kleding.	Sofia	WVV
* 27-28 juli '58	3e Congres VVI-Leder.	Sofia	WVV
* 30-31 juli '58	Fusie-conferentie VVI's Textiel en Kleding en Leder.	Sofia	WVV
* augustus '58	4e Wereldconferentie tegen A- en H-bommen.	Tokio	JapRaad
4-13 september '58	5e IUS-Congres (studenten)	Peking	IUS
21-25 sept. '58	3e Internationale Beroepsconferentie VVI-Metaal.	Praag	WVV
* 16-19 okt. '58	2e Wereldconferentie VVI-Land en Bosbouwarbeiders.	Boekarest	WVV
* 1 en 2 nov. '58	5e EVC-congres, georganiseerd door het Verbondsbestuur EVC.	Amsterdam	EVC
28-30 nov. '58	3e Congres FIR (voormalig verzet).	Wenen	FIR
* april 1959	11e Zitting Algemene Raad van het WVV.	China	WVV
* 26 juli/4 aug. '59	7e Wereldjeugdfestival.	Wenen	WFDJ

* = nieuw c.q. aangevuld.